

Co-funded by
the European Union

101083493 — EDOCS — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH
<https://edocs.snau.edu.ua/>

*Тренінг-навчання для здобувачів основньо-
наукового ступеня доктор філософії
ШКОЛА ІННОВАЦІЙНИХ ДОКТОРСЬКИХ СТУДІЙ
травень 2024 року*

SNAU
University that
studies life

Освіта для сталого розвитку: кейси та кращі практики європейських університетів

15/05/2024 15.00 EEST

Ірина Скляр
<https://bit.ly/3MonYUq>

Результати навчання

По завершенню цього заняття ви зможете

- Пояснити призначення ОСР
- Розуміти, наскільки ОСР актуальна для вашого власного досвіду навчання
- Обговорювати підходи до навчання та оцінювання, пов'язані з ОСР, пов'язуючи їх із власним досвідом викладання

Освіта для сталого розвитку (ОСР)

дає можливість здобувачам приймати обґрунтовані рішення та відповідальні дії для

- цілісності навколишнього середовища,
- економічної життєздатності та
- справедливого суспільства для нинішнього та майбутніх поколінь, поважаючи культурне розмаїття.

ОСР – це цілісна та трансформаційна освіта, яка стосується змісту та результатів навчання, педагогіки та навчального середовища.

Чому це питання є важливим для ЗВО Великобританії та України?

- **Глобальні зобов'язання:** Великобританія та Україна є підписантами Порядку денного сталого розвитку ООН до 2030 року.
- **Покращення досвіду студентів***,
- **Дослідження та інновації:** виклики сталого розвитку вимагають інноваційних рішень і міждисциплінарних підходів. Включаючи ЦСР та ОСР в академічні стандарти, ВНЗ створюють середовище, яке заохочує дослідження, інновації та співпрацю між дисциплінами.
- **Міжнародне визнання та співпраця:** ОСР в академічних стандартах узгоджує ЗВО зі світовими тенденціями у вищій освіті – шляхи для міжнародної співпраці, партнерства та можливостей фінансування, оскільки стійкість стає все більш пріоритетною в освітніх ініціативах, дослідницьких програмах і схемах фінансування.
- **Інституційна репутація**

*У дослідженні навичок Національної спілки студентів (NUS) 2020 року 91% респондентів погодилися, що місце навчання має активно включати ЦСР – порівняно з 88% у 2014 році; тоді як 83% хотіли б, щоб ЦСР активно включалися та пропагувалися на всіх курсах – порівняно з 71% у 2014 році.

Рамкові документи

- the United Nations Decade of Education for Sustainable Development (2005-2014).
- Education for Sustainable Development: Towards achieving the Sustainable Development Goals (ESD for 2030)
- Education for Sustainable Development Guidance, AdvanceHE and QAA, March 2021

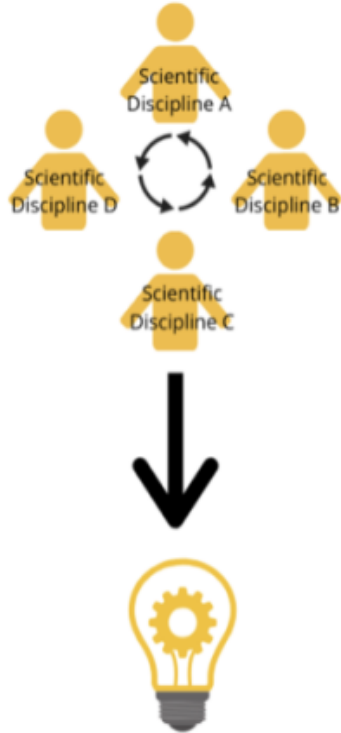
ОСР вимагає навчального середовища, в якому

- Підтримуються і заохочуються міждисциплінарні або трансдисциплінарні підходи до навчання
- навчання є інклюзивним і доступним для всіх
- Політика ЗВО підтримує синоптичне оцінювання
- надаються та визнаються додаткові та позанавчальні можливості
- Навчальні простори, включаючи кампус і зовнішнє середовище, повністю використовуються для забезпечення альтернативних місць для розвитку компетентностей ОСР.

Disciplinary Research:

Research is carried out within singular discipline

Interdisciplinary Research:

Research spans multiple academic disciplines

Transdisciplinary Research:

Research spans multiple academic disciplines and incorporates non-academic stakeholder groups

"Interdisciplinarity," the integration of concepts and methods between disciplines in teaching and research, may provide an important key to the innovations required in universities to meet the intellectual and social demands of the present time.

[SUSTAINABILITY METHODS AND PERSPECTIVES](https://pressbooks.pub/sustainabilitymethods/chapter/inter-and-transdisciplinary-approaches/#:~:text=the%20fundamental%20difference%20between%20interdisciplinary,in%20the%20production%20of%20knowledge)

[https://pressbooks.pub/sustainabilitymethods/chapter/inter-and-transdisciplinary-](https://pressbooks.pub/sustainabilitymethods/chapter/inter-and-transdisciplinary-approaches/#:~:text=the%20fundamental%20difference%20between%20interdisciplinary,in%20the%20production%20of%20knowledge)

[approaches/#:~:text=the%20fundamental%20difference%20between%20interdisciplinary,in%20the%20production%20of%20knowledge](https://pressbooks.pub/sustainabilitymethods/chapter/inter-and-transdisciplinary-approaches/#:~:text=the%20fundamental%20difference%20between%20interdisciplinary,in%20the%20production%20of%20knowledge)

Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), Interdisciplinarity : Problems of teaching and research in universities. Paris, OECD, 1972 <https://eric.ed.gov/?id=ED061895>

Мультидисциплінарність, Міждисциплінарність і Трансдисциплінарність

- **Мультидисциплінарність** спирається на знання з різних дисциплін, але залишається в їхніх межах.
- **Міждисциплінарність** аналізує, синтезує та гармонізує зв'язки між дисциплінами в скоординоване та узгоджене ціле
- **Трансдисциплінарність** об'єднує природничі, соціальні та медичні науки в гуманітарний контекст і виходить за традиційні межі.

Choi BC, Pak AW. Multidisciplinarity, interdisciplinarity and transdisciplinarity in health research, services, education and policy: 1. Definitions, objectives, and evidence of effectiveness. Clin Invest Med. 2006 Dec;29(6):351-64. PMID: 17330451.

ОСР: Стратегічні інституційні зобов'язання*

- Цілі, завдання та КРІ ОСР є частиною стратегічних пріоритетів ЗВО та відповідних стратегій і політики.
- ОСР включено до валідації нових ОП і постійного перегляду існуючих ОП.
- ОСР займає центральне місце в процесі **добору персоналу та студентів**, а також у **критерії оцінки персоналу** та/або просування по службі.
- ОСР сформульовано в рамках процесів забезпечення та підвищення якості.
- Розвиток персоналу для забезпечення **ОСР повністю підтримується на інституційному рівні**

Стратегічні пріоритети для успіху студентів

Як реалізується

- **міждисциплінарні або трансдисциплінарні** підходи до навчання
- **Інклюзивне і доступне** навчання
- **синоптичне оцінювання**
- **додаткові та позанавчальні можливості**
- Навчальні ресурси, включаючи **кампус і зовнішнє середовище** використовуються для розвитку компетентностей ОСР
- Залучення **зацікавлених сторін** - студенти, науковці, допоміжний персонал, випускники, роботодавці, ГО...
- **позиціонування ОСР у освітніх програмах**
- **сприяння освітньому досвіду через живі лабораторії**, тематичні дослідження, експериментальне навчання, дослідницькі проекти тощо

Залучення зацікавлених сторін - студенти, науковці, оперативний і допоміжний персонал, випускники, роботодавці та підприємства, НУО... дозволяє

- інформувати про позиціонування ОУР у ОП
- ключ для включення
- підприємці та компанії можуть сприяти освітньому досвіду, такому як, наприклад, живі лабораторії, тематичні дослідження, експериментальне навчання, симуляційна діяльність та дослідницькі проекти
- Обмін академічною практикою, включаючи міждисциплінарну та трансдисциплінарну практику навчання та оцінювання

Трансформативне навчання

- трансформаційне навчання виходить за рамки набуття навичок і знань, щоб підтримати студентів у критичній оцінці того, як знання набуваються та передаються. Це може призвести до змін у мисленні, сприйнятті, переконаннях і цінностях, які можуть змінити те, як учень інтерпретує навколишній світ

ТРИ ВИМІРИ:

- психологічний (зміни в розумінні себе)
- ціннісний (перегляд систем переконань)
- поведінкові (зміни в способі життя)

Рефлексуємо власний навчальний досвід

<https://www.menti.com/alabef8113ut>

Таргети ЦСР 4	Критерії оцінки	Бал
4.3 Рівний доступ до технічної/професійно-технічної та вищої освіти (до 2030 року забезпечити рівний доступ для всіх жінок і чоловіків до доступної та якісної технічної, професійної та вищої освіти, включаючи університет)	Доступність як частина академічних стандартів	1
	Інклюзивне та підтримуюче освітнє середовище	1
	Визначено інклюзивність у предметному контексті (включаючи оцінювання)	1
4.4 Релевантні навички для гідної праці (до 2030 року суттєво збільшити кількість молоді та дорослих, які мають відповідні навички, включаючи технічні та професійні навички, для працевлаштування, гідної роботи та підприємницької діяльності)	Працевлаштування та підприємливість представлені в предметному контексті	1
4.5 Гендерна рівність та інклюзивність (до 2030 року усунути гендерну диспропорцію в освіті та забезпечити рівний доступ до всіх рівнів освіти та професійної підготовки для вразливих верств населення, включаючи людей з обмеженими можливостями, корінні народи та дітей у вразливих ситуаціях)	Наведено опис досвіду інклюзивного навчання	1
	Рівність (equality) у контексті спеціальності	1
4.7 Освіта для сталого розвитку та глобального громадянства (До 2030 року забезпечити, щоб усі учні набули знань і навичок, необхідних для сприяння сталому розвитку, в тому числі, через освіту для сталого розвитку та сталого способу життя, прав людини, гендерної рівності, просування культури миру та ненасильства, глобальне громадянство та оцінка культурного розмаїття та внеску культури в сталий розвиток)	Включено ESD компетентності UNESCO (або посилання на QAA Guide)	1
	Конкретні ЦСР включено в стандарт	1
	Предметні рекомендації щодо деколонізації програм	1
	Глобальне громадянство	1
	Зв'язок між сталим розвитком та предметною галуззю	1
	Викладання, навчання та оцінювання зосереджені на оцінці компетенстей SD	1

Розподіл балів критеріями

	Кількість стандартів, які отримали оцінені за критерієм	
	SBS 2022-2023 (24 всього)	SBS до 2022
Доступність як частина академічних стандартів	24	1
Інклюзивне та підтримуюче освітнє середовище	21	3
Визначено інклюзивність у предметному контексті (включаючи оцінювання)	21	6
Працевлаштування та підприємливість представлені в предметному контексті	24	0
Наведено опис досвіду інклюзивного навчання	21	2
Рівність (equality) у контексті спеціальності	18	6
SD компетентності UNESCO (або посилання на QAA Guide в стандарті)	22	0
Конкретні ЦСР включено в стандарт	22	0
Предметні рекомендації щодо деколонізації програм	14	0
Глобальне громадянство	6	3
Зв'язок між сталим розвитком та предметною галуззю	19	9
Викладання, навчання та оцінювання зосереджені на оцінці компетеностей SD	10	0

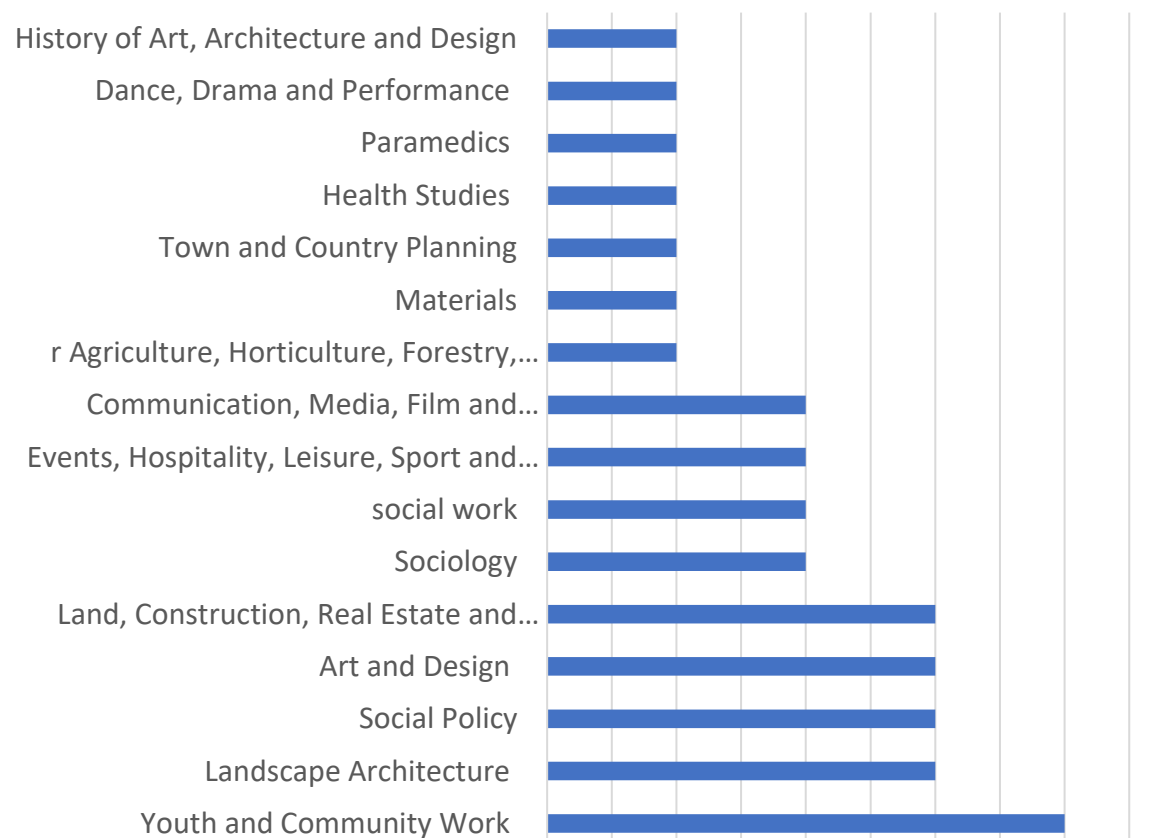
Академічні стандарти у вищій освіті Великої Британії

Subject Benchmark Statements (SBS) 2022-2023: результати оцінки

24 SBS розроблені у 2022-2023

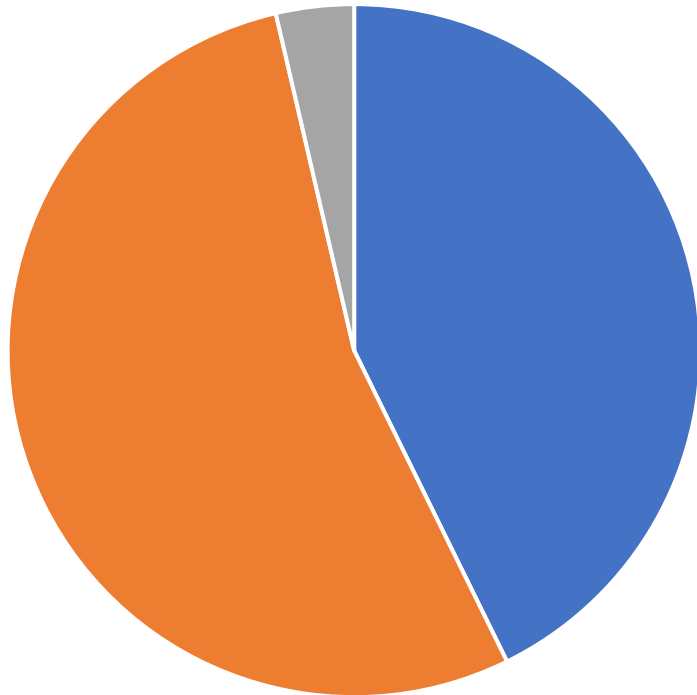
SBS розроблені до 2022 які отримали бали
(16 з 35)

Стандарти ВО рівня «бакалавр» в Україні

Стандарти ВО рівня бакалавр

- The number of AS with score 1
- The number of AS with score 2
- The number of AS with score 3

Всього стандартів рівня «бакалавр»	110
Кількість стандартів, які отримали оцінки	
Глобальне громадянство	110
Зв'язок між сталим розвитком та предметною галуззю	55
Інклюзивність у предметному контексті	2
Підприємництво	6
Конкретні ЦСР включено	3

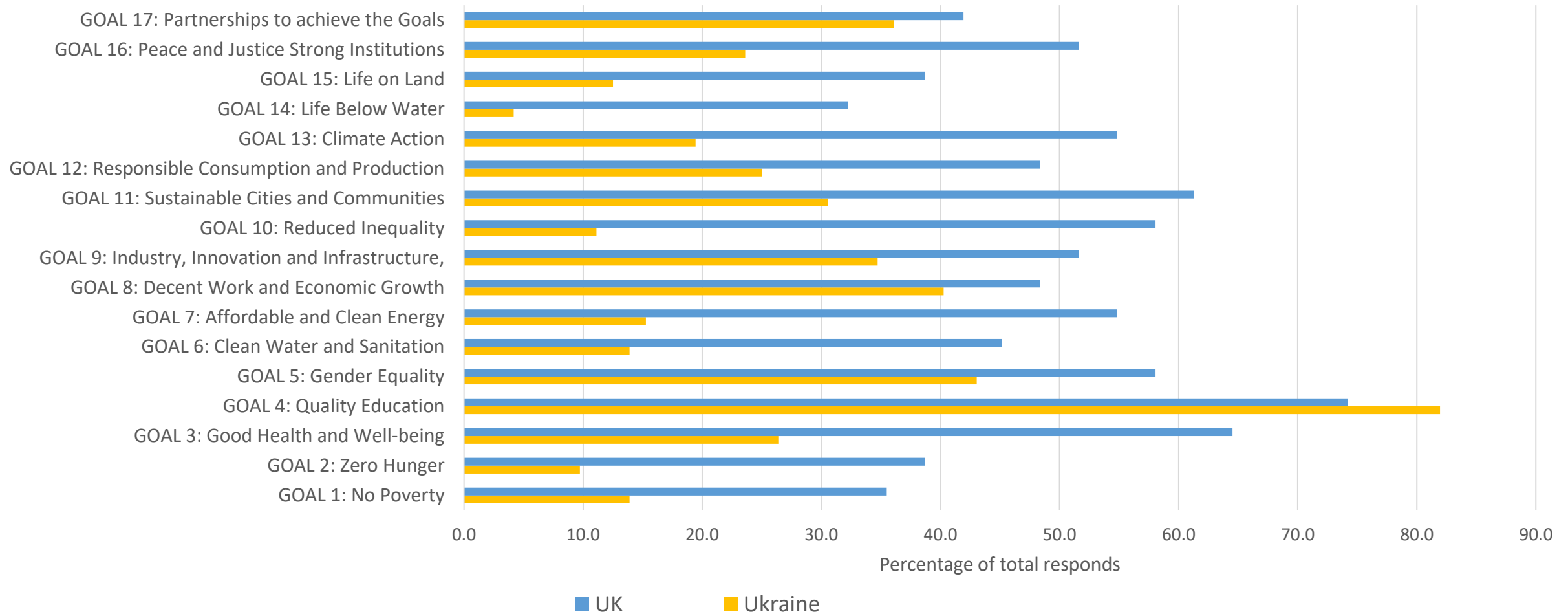
Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Які ЦСР наразі включено у вашу освітню програму? УКРАЇНА та Великобританія

ЦСР в освітніх програмах

Студенти як представники сталого розвитку

- **Університет Кіл** - програма Sustainability Voice Representatives залучає студентів як співавторів для розробки освітніх програм.
- Щорічна конференція Student Voice - працівники Університету навчають представників, які займаються питаннями сталого розвитку, щоб покращити їхнє розуміння освіти для сталого розвитку та їхньої ролі як представників, щоб впливати та прогресувати в цьому у своїх академічних програмах.
- Студенти з будь-якої програми можуть висунути себе в якості представника сталого розвитку та представляти питання сталого розвитку на своїй ОП.

Партнерство між бізнесом та освітою

- **Університет Гростетера** - Партнерство між бізнесом та освітою для сталого розвитку - проект Radical Sustainability
- Студенти подають оцінені курсові роботи що стосуються будь-яких питань сталого розвитку
- Фіналістів запрошують приєднатися до майстер-класу з Radical Sustainability, щоб навчатися у кращих разом із лідерами місцевого бізнесу
- Мета - поєднують прикладне навчання практик сталого розвитку студентів із понад 100 професіоналами в різних сферах бізнесу

Обмін знаннями для освіти для сталого розвитку

- **Університет Західної Англії (UWE)** - заснована в 2008 році група обміну знаннями для освіти в галузі сталого розвитку (KESE)
- KESE - міжуніверситетська команда співробітників, яка працює над просуванням освіти для сталого розвитку шляхом картографування освітніх програм, розвитку персоналу, залучення студентів.
- Мета: забезпечення засобів для обговорення ОСР в університеті, поширення передової практики в установі та підтримка викладачів, які прагнуть включити ОСР у свої модулі та програми.
- Готує щорічний звіт щодо ESD та встановлює порядок денний для щорічного Плану дій щодо ESD.

Позанавчальна взаємодія з місцевими громадами

- **Університет Сент-Ендрю** - в 2009 році започатковано проєкт Transition St Andrews співробітниками та студентами університету.
- Реалізовано більше 12 проєктів, спрямованих на боротьбу з відходами, вирощування власної їжі, відродження Сент-Ендрюса, сприяння більш екологічним способам подорожей та розвитку місцевої економіки.
- Позанавчальні взаємодії через практичні дії в університеті та ширшій спільноті.
- Проєкти включають Фестиваль зеленого кіно, харчовий центр, заохочення використання велосипедів і допомога в їх обслуговуванні
- Переваги для студентів – дослідження та розвиток громадського активізму, навички управління третім сектором, фандрайзингу та лідерства

Стійкість через освітні програми, дослідження та управління університетом

Королівський аграрний університет

- Усі ОП включають навчання, яке стосується цілей сталого розвитку ООН (ЦСР).
- 90% наукових робіт, опублікованих RAU researching з 2014 року, сприяють досягненню однієї або кількох ЦСР, причому найбільше зосереджено на ЦСР 2 щодо подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки та покращення харчування, а також сприяння сталому сільському господарству.
- Залежно від курсу ОСР може включати виконання проекту для оцінки того, як функції сталого розвитку можна включити в переобладнання будівлі, дослідження довгострокових наслідків управління фермою, ґрунти тощо.
- Власний ресторан зосереджений на екологічно чистих джерелах і співпрацює з місцевою громадською кухнею – The Long Table
- проект Wild Campus, який покращує середовище проживання

Посилання

- Advance HE and QAA (2021) *Education for Sustainable Development Guidance* www.qaa.ac.uk/quality-code/education-for-sustainable-development
- Approved academic standards for Higher Education (*ukr*). Ministry of Education and Science of Ukraine <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>
- Avelar, A. B. A., Silva-Oliveira, K. D. D., & Pereira, R. D. S. (2019). Education for Advancing the Implementation of the Sustainable Development Goals: A Systematic Approach. *The International Journal of Management Education*, 17(3), 100322. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2019.100322>
- Council of Europe Action Plan for Ukraine “Resilience, Recovery and Reconstruction” 2023–2026. Adopted by the Committee of Ministers on 14 December 2022 at the 1452nd meeting of the Ministers’ Deputies. URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680a96440
- Fia, M., Ghasemzadeh, K. & Paletta, A. (2022) How Higher Education Institutions Walk Their Talk on the 2030 Agenda: A Systematic Literature Review. *Higher Education Policy*. <https://doi.org/10.1057/s41307-022-00277-x>
- Frank, T., Schlange, J., and Cort, T. (2020). *Report of Results Global Survey on Sustainability and the SDGs*. Hamburg, Germany. Available online at https://www.globalsurvey-sdgs.com/wp-content/uploads/2020/01/20200205_SC_Global_Survey_Result-Report_english_final.pdf
- Jennings R.S. (2022) War’s Aftermath in Ukraine: Preparing Now for the Day After URL: <https://www.justsecurity.org/81379/wars-aftermath-in-ukraine-preparing-now-for-the-day-after/>

Посилання

- Lim, C.K.; Haufiku, M.S.; Tan, K.L.; Farid Ahmed, M.; Ng, T.F. (2022). Systematic Review of Education Sustainable Development in Higher Education Institutions. Sustainability, 14, 13241. [https://doi.org/ 10.3390/su142013241](https://doi.org/10.3390/su142013241)
- Higher education in Ukraine: changes due to the war: an analytical report (ukr) / E. Nikolaev, H. Riy, I. Shemelynets. Kyiv: Borys Grinchenko Kyiv University, 2023. 94 p.
- OECD (2022a). Environmental consequences of the war in Ukraine and prospects for green reconstruction (UKR) <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/a7bd20e4-uk.pdf?expires=1686570688&id=id&accname=guest&checksum=FE4D7DABFAD9102300665E6804DD2D75>
- OECD (2022b). Social policies for an inclusive recovery in Ukraine. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/506fcefben.pdf?expires=1686568908&id=id&accname=guest&checksum=307B3F28AFD0E00E3F06D9F105F64C3D>
- OECD (2023). Assessing the Impact of Russia's War against Ukraine on Eastern Partner Countries. Report. URL: <https://www.oecd.org/ukraine-hub/en/>
- The impact of the Russian-Ukrainian conflict on world food security and related issues within the mandate of the United Nations Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) URL: <https://www.fao.org/3/nj164en/nj164en.pdf>
- Thomas-Peter H. (2023). Ukraine war: 'Ecological catastrophe' - Five environmental impacts of Nova Kakhovka dam collapse <https://news.sky.com/story/ukraine-war-ecological-catastrophe-five-environmental-impacts-of-nova-kakhovka-dam-collapse-12898154>

Дякую за увагу!

